

Hoe breed is een “breed onderzoek naar misstanden in de topsportwereld”?

📍 JOHAN STEENBERGEN

Medio oktober kwam in het nieuws dat een breed en onafhankelijk onderzoek wordt uitgevoerd naar misstanden in de topsportwereld. Mijn gedachten gingen meteen terug naar eind jaren tachtig/begin jaren negentig, mijn beginjaren als onderzoeker. Destijds (1991) drong minister Hedy d’Ancona van WVC – voorloper van VWS – in haar stand van zakenbrief aan de Tweede Kamer aan op een breed onderzoek naar waarden en normen in de sport en een publiek debat hierover. Heel breed dus, vooral qua onderzoeksthema’s: fair play, in- en uitsluiting in en door sport, spelbeleving van kinderen, de rol van de trainer als cultuurdrager en vitaliseringsprocessen binnen sportverenigingen. Je hoeft niet lang mee te lopen in de sport om te zien dat deze thema’s nog steeds relevant zijn in beleid en onderzoek.

Nu, drie decennia later, doen we dus opnieuw een “breed onderzoek”. De breedte lijkt nu vooral te zitten in de verschillende sporten die worden onderzocht om, zo veronderstel ik, te bezien of net als binnen het turnen sprake is van systematisch grensoverschrijdend gedrag. Toch hoop ik dat de inkleuring wat breder is. Dat bijvoorbeeld naast topsport ook ‘de’ breedtesport wordt meegenomen en dat het niet alleen gaat om de relatie tussen trainer en sporter, maar dat er ook aandacht is voor de rol van instituties en hoe bepaalde immorele sportculturen ontstaan. Dus breedte vooral qua kader van het onderzoek. Dan komt er zicht op bijvoorbeeld ‘pedagogische verhoudingen’, groepsdynamische processen en afhankelijkheidsrelaties, niet alleen tussen trainer en sporter, maar ook tussen trainer en sportvereniging, sportbond en/of sportfederatie.

Wordt het dan niet een heel breed onderzoek waarvan de uitkomsten nauwelijks handelingsperspectieven bieden? Integendeel. Juist door een wat breder kader, en door ‘de’ problemen dus vanuit verschillende perspectieven te bezien, wordt een eventuele veranderingaanpak fijnmaziger en effectiever. In Nederland hebben we bovendien voldoende onderzoekscapaciteit. In 1991 was het aantal sportonderzoekers nog op één hand te tellen – de selectie was smal. Inmiddels hebben we in Nederland een brede en talentvolle selectie onderzoekers. Ik zou graag zien dat die optimaal wordt benut. Het thema verdient dit en schreeuwt erom! ●

Johan Steenbergen is senior onderzoeker bij het Mulier Instituut en betrokken (geweest) bij tal van onderzoeken naar sportcultuur, sportiviteit en respect, en waarden en normen in de sport.